

P9_TA(2023)0375

Europejska strategia w zakresie białka

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 października 2023 r. Europejska strategia w zakresie białka (2023/2015(INI))

(C/2024/2657)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z 17 kwietnia 2018 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz promowania roślin wysokobiałkowych – zachęcanie europejskiego sektora rolnego do produkcji roślin wysokobiałkowych i strączkowych ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 24 marca 2022 r. w sprawie pilnej potrzeby przyjęcia unijnego planu działania dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w UE i poza jej terytorium w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2021 r. w sprawie strategii „Od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego ⁽³⁾,
- uwzględniając raport Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) z 2022 r. dotyczący bezpieczeństwa żywnościowego i alergii pokarmowych w odniesieniu do niektórych rodzajów nowej żywności i źródeł białka,
- uwzględniając badanie Wspólnego Centrum Badawczego (JRC) z lipca 2020 r. zatytułowane „Future of EU livestock: how to contribute to a sustainable agricultural sector?” [Przyszłość unijnego inwentarza żywego: Jak przyczynić się do zrównoważonego sektora rolnictwa?],
- uwzględniając deklarację dublińską z 2022 r. w sprawie społecznej roli zwierząt gospodarskich,
- uwzględniając najnowsze wyniki badań naukowych, w tym deklarację dublińską oraz powiązane publikacje w czasopiśmie naukowym *Animal Frontiers*,
- uwzględniając sprawozdanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa z 2022 r. zatytułowane „Thinking about the future of food safety – a foresight report” [Refleksje na temat przyszłości bezpieczeństwa żywności – sprawozdanie prognostyczne],
- uwzględniając komunikat Komisji z 15 listopada 2022 r. pt. „W kierunku silnego i zrównoważonego sektora alg w UE” (COM(2022)0592);
- uwzględniając prognozy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz FAO dla rolnictwa na lata 2022–2031,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z grudnia 2022 r. zatytułowane „EU Agricultural Outlook – For markets, income and environment 2022-2032” [„Unijne prognozy rynków, dochodów i środowiska dla rolnictwa na lata 2019–2030”],
- uwzględniając sprawozdanie FAO z czerwca 2023 r. zatytułowane „Contribution of terrestrial animal source food to healthy diets for improved nutrition and health outcomes – An evidence and policy overview on the state of knowledge and gaps” (Wkład żywności pochodzącej od zwierząt lądowych w zdrową dietę na rzecz lepszego odżywiania i poprawy wyników zdrowotnych – przegląd dowodów i polityk dotyczących stanu wiedzy oraz istniejących braków),
- uwzględniając sprawozdanie FAO i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) z 2019 r. zatytułowane „Sustainable healthy diets – guiding principles” [Zrównoważona zdrowa dieta – zasady przewodnie],
- uwzględniając sprawozdanie FAO z 2021 r. zatytułowane „Integration of environment and nutrition in life cycle assessment of food items: opportunities and challenges” [Włączenie środowiska i żywienia do oceny cyklu życia produktów spożywczych: szanse i wyzwania],
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 22 listopada 2018 r. w sprawie rozwoju produkcji białek roślinnych w Unii Europejskiej (COM(2018)0757),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 4 stycznia 2023 r. zatytułowany „Drivers of food security” [Czynniki sprzyjające bezpieczeństwu żywnościowemu] (SWD(2023)0004),

⁽¹⁾ Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. C 361 z 20.9.2022, s. 2.

⁽³⁾ Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 2.

- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. zatytułowany „Strategia »Od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020)0381),
  - uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21) w Paryżu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (*),
  - uwzględniając Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i cele ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju (SDG),
  - uwzględniając perspektywy ONZ dotyczące ludności świata na 2022 r.,
  - uwzględniając prognozy OECD i FAO dla rolnictwa na lata 2021–2030,
  - uwzględniając badanie Zespołu ds. Przyszłości Nauki i Techniki zatytułowane „Got protein?” Alternative protein sources in sustainable animal and human nutrition: Potentials and prospects’ [„Czy mamy białka?” – alternatywne źródła białka w zrównoważonym żywieniu zwierząt i ludzi: potencjał i perspektywy],
  - uwzględniając deklarację wersalską z 10 i 11 marca 2022 r.,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię Komisji Rybołówstwa,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A9-0281/2023),
- A. mając na uwadze, że białko ma zasadnicze znaczenie zarówno dla ludzi, jak i zwierząt, przez co jest niezbędnym składnikiem codziennie spożywanej żywności i paszy;
- B. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 i rosyjska inwazja na Ukrainę wywarły znaczący wpływ na handel europejski i światowy oraz uwidoczniły, że UE musi zdywersyfikować swoje łańcuchy dostaw żywności i pasz, co pozwoli zwiększyć jej otwartą autonomię i ograniczyć zależność od środków produkcji od tylko jednego lub kilku dostawców zagranicznych z myślą o wzmocnieniu produkcji białka roślinnego i ogólnej odporności unijnego sektora produkcji białka;
- C. mając na uwadze, że UE produkuje 77 % białka paszowego, które zużywa (liczba ta wzrasta do 96 % w przypadku paszy o niskiej zawartości białka i do 89 % w przypadku paszy o średniej zawartości białka); mając na uwadze, że jednak jedynie 29 % wysokobiałkowych surowców potrzebnych do zrównoważenia paszy dla zwierząt pochodzi z UE; mając na uwadze, że w związku z tym UE jest w dużym stopniu uzależniona od przywozu wysokobiałkowych produktów pochodzenia roślinnego z państw spoza UE, co sprawia, że jest zależna od przywozu nasion soi i śruty sojowej ze Stanów Zjednoczonych i Ameryki Południowej; mając na uwadze, że zwłaszcza w Ameryce Południowej zależność ta prowadzi często do zmiany użytkowania gruntów i wzrostu śladu wodnego UE, a także do problemów środowiskowych (takich jak zanieczyszczenie wód gruntowych, niedobór wody, utrata składników odżywczych, erozja gleby i wylesianie) w krajach produkujących, co prowadzi do zmniejszenia się różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że uprawa roślin wysokobiałkowych ma negatywne skutki społeczne i zdrowotne w krajach produkujących, które to skutki są potęgowane przez słabe prawa własności gruntu, masowy wykup ziemi, przymusowe przesiedlenia i inne naruszenia praw człowieka;
- D. mając na uwadze, że chociaż produkcja roślin wysokobiałkowych w UE poprawiła się w ciągu ostatnich 10 lat, nadal występuje znaczny niedobór produkcji krajowej, gdyż wzrosła produkcja zwierzęca, co utrwaliło poważną zależność UE od przywozu roślin wysokobiałkowych z państw spoza UE;
- E. mając na uwadze, że zwiększenie obiegu zamkniętego między białkami roślinnymi i zwierzęcymi, takie jak stosowanie strumieni odpadów z białek roślinnych przeznaczonych jako paszy dla zwierząt na potrzeby produkcji białek zwierzęcych, a także bardziej zrównoważona produkcja wszystkich dostępnych rodzajów białka, mają kluczowe znaczenie dla przejścia na bardziej zrównoważone systemy żywnościowe o ograniczonym wpływie na klimat i różnorodność biologiczną; mając na uwadze, że większa uprawa i konsumpcja białek roślinnych są również czynnikami sprzyjającymi przejściu na takie systemy żywnościowe; mając na uwadze, że ślad środowiskowy produktów pochodzenia zwierzęcego można zmniejszyć dzięki dodatkom paszowym, które wspomagają zwierzęta w trawieniu białka oraz przyczyniają się do obniżania emisji metanu i amoniaku;

(*) Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

- F. mając na uwadze, że rośliny strączkowe i użytki zielone przyczyniają się do utrzymania i poprawy jakości i żyzności gleby, do zwiększenia różnorodności biologicznej, wiązania dwutlenku węgla i azotu oraz powodują zatrzymywanie wody; mając na uwadze, że rośliny strączkowe można uprawiać przy użyciu mniejszych ilości nawozów chemicznych dzięki symbiozie z bakteriami w glebie; mając na uwadze, że uprawa roślin strączkowych, pomimo niskiej rentowności ekonomicznej, przyczynia się do łagodzenia zmiany klimatu i innych skutków dla środowiska, a także do zmniejszenia presji wywieranej przez chwasty, a tym samym do sprostania wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym zgodnie z celami Zielonego Ładu;
- G. mając na uwadze, że nowe techniki hodowlane mogą odegrać kluczową rolę w zwiększeniu opłacalności i realizacji celów Zielonego Ładu UE dzięki zwiększeniu plonów, podniesieniu jakości i zawartości białka oraz umożliwieniu UE zwiększonej adaptacyjności regionalnej upraw roślin i uczynieniu ich bardziej odpornymi na zmianę klimatu i czynniki chorobotwórcze;
- H. mając na uwadze, że wspólna polityka rolna (WPR) umożliwi wspieranie uprawy roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych;
- I. mając na uwadze, że przetwarzanie roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych generuje produkty uboczne, które można wykorzystywać w sposób wspierający rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, na przykład przez wykorzystanie ich do spożycia przez ludzi, do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, nawozów, paszy dla zwierząt lub ekologicznych chemikaliów; mając na uwadze, że produktem ubocznym zwierząt gospodarskich jest wartościowy nawóz, który wspiera odporność UE w produkcji żywności; mając na uwadze, że azot niezbędny do uprawy roślin jest dostarczany głównie z nawozów syntetycznych, których produkcja jest kosztowna i energochłonna; mając na uwadze, że – w ramach systemów gospodarowania obornikiem oraz bezpiecznego wykorzystywania osadu ściekowego – azot odzyskiwany z produktów pochodzących z obornika (RENURE) zwiększa efektywne użytkowanie zasobów i umożliwia postępy w kierunku gospodarki o bardziej zamkniętym obiegu;
- J. mając na uwadze, że hodowla zwierząt może przyczynić się do produkcji białka w wysoko przyswajalnej postaci do żywienia ludzi;
- K. mając na uwadze, że produkcja roślinna obejmująca wszelkiego rodzaju uprawy rolne, w tym rośliny wysokobiałkowe, wiąże się z wytwarzaniem biomasy, która w większości nie nadaje się do spożycia przez ludzi (produkcja 1 kg białka roślinnego wiąże się z produkcją ok. 3–5 kg biomasy, która nadaje się do spożycia wyłącznie przez przeżuwacze);
- L. mając na uwadze, że spożycie białek zwierzęcych produkowanych lokalnie i w sposób zrównoważony przyczynia się do bezpieczeństwa żywnościowego UE i zwiększa żywotność europejskich obszarów wiejskich; mając na uwadze, że białka zwierzęce są produkowane w UE zgodnie z najwyższymi na świecie standardami zrównoważonego rozwoju w zakresie dobrostanu zwierząt, klimatu i środowiska oraz często stanowią ważny element zrównoważonego sposobu odżywiania się; mając na uwadze, że hodowla zwierząt gospodarskich w UE jest w znacznym stopniu zależna od przywozu roślin o dużej zawartości białka, które muszą być uprawiane na gruntach ornych poza UE;
- M. mając na uwadze, że zwiększenie europejskiej odporności żywnościowej i europejskiego bezpieczeństwa żywnościowego oraz spożywanie białek zwierzęcych wytwarzanych w UE przyczyniają się do bardziej zrównoważonej produkcji na całym świecie;
- N. mając na uwadze, że białko pochodzenia zwierzęcego zapewnia wysokiej jakości proteiny i jest najlepiej przyswajalnym białkiem dla organizmu człowieka, co jest szczególnie istotne dla kobiet w okresie rozrodczym, dzieci, nastolatków oraz osób starszych lub osłabionych;
- O. mając na uwadze, że ekstensywna produkcja zwierzęca, zwłaszcza na obszarach oddalonych i górskich, stanowi działalność wysoce zrównoważoną i przyczynia się do utrzymania zaludnienia tych obszarów;
- P. mając na uwadze, że białko pochodzące ze zwierząt wodnych i ze zrównoważonej akwakultury może przyczynić się do zapewnienia globalnego bezpieczeństwa żywnościowego oraz zdrowego i zrównoważonego odżywiania; mając na uwadze, że intensywna akwakultura może często iść w parze z różnymi negatywnymi skutkami dla środowiska, takimi jak skutki stosowania chemikaliów lub antybiotyków; mając na uwadze, że hodowla alg może stanowić szansę na ograniczenie negatywnego wpływu akwakultury na środowisko;
- Q. mając na uwadze, że alternatywne źródła białka, takie jak grzyby lub produkty fermentacji, wymagają stosowania środków produkcji o wysokiej zawartości węglowodanów; mając na uwadze, że do ich produkcji można byłoby wykorzystywać pozostałości i strumienie odpadów z produkcji żywności konwencjonalnej, przyczyniając się tym samym do rozwoju gospodarki o obiegu bardziej zamkniętym; mając na uwadze, że przepisy UE dotyczące odpadów nakładają znaczne obciążenia regulacyjne na producentów, którzy przetwarzają odpady żywnościowe;
- R. mając na uwadze rosnący potencjał białka pochodzącego z owadów przeznaczonego do spożycia przez ludzi, a zwłaszcza do żywienia zwierząt, oraz związaną z tym możliwość ewentualnego ograniczenia zależności UE od przywozu białek; mając na uwadze, że potrzebna jest większa wiedza na temat zrównoważonego charakteru hodowli owadów oraz że konsumenci powinni otrzymywać jasne informacje, których chcą i do których mają prawo, na temat obecności składników pochodzących z owadów w różnych produktach końcowych;
- S. mając na uwadze, że w ostatnich latach rozwinął się rynek wszystkich rodzajów białka produkowanego w sposób zrównoważony, a w szczególności białka roślinnego i zwierzęcego; mając na uwadze, że produkcja tych białek stwarza wiele możliwości dla europejskich rolników i producentów żywności; mając na uwadze, że rośliny wysokobiałkowe cieszą się już rozległym popytem i szeroką akceptacją – które wciąż rosną – ze strony konsumentów, a ich produkcję cechuje wysoki poziom dojrzałości technologicznej;

- T. mając na uwadze, że konsumenci domagają się większej przejrzystości i więcej informacji na temat zrównoważonego charakteru żywności; mając na uwadze, że nie istnieją żadne dobrowolne standardowe etykiety ani deklaracje produktu, które zapewniałyby zrównoważenie środowiskowe białek przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub jako pasza dla zwierząt i dodatki paszowe;
- U. mając na uwadze, że należy przyjąć podejście oparte na łańcuchu wartości, które przyczyni się do tworzenia wartości dodanej białek pochodzących ze zrównoważonej produkcji, a zwłaszcza białka roślinnego, ponieważ wytwarzanie lokalnych produktów o wysokiej wartości dodanej umacnia łańcuch wartości i zachęca rolników do inwestycji;
- V. mając na uwadze, że badania naukowe i innowacje w zakresie zrównoważonej produkcji wszystkich źródeł białka muszą obejmować rolników i powinny w większym stopniu koncentrować się na białkach roślinnych i zwierzęcych, gdyż w ostatnich dziesięcioleciach zarówno prywatne, jak i publiczne unijne badania naukowe i innowacje koncentrowały się głównie na zbożach i nasionach oleistych;
- W. mając na uwadze, że szkolenia o charakterze ogólnym oraz transfer wiedzy docierają jedynie do około 10 % gospodarstw rolnych UE; mając na uwadze, że w trybie pilnym należy nadal inwestować w szkolenia i doradztwo dla rolników, co przyczyni się do rozpowszechniania wiedzy fachowej dotyczącej roślin wysokobiałkowych, najlepszych praktyk, zmian postępowania, upraw użytków zielonych i pozyskiwania białka ze źródeł alternatywnych;

Wyrażna potrzeba opracowania kompleksowej strategii UE w zakresie białka, aby zwiększyć jego potencjał

1. wzywa Komisję, aby w trybie pilnym przedstawiła kompleksową i ambitną strategię UE w zakresie białka, która obejmie zrównoważoną produkcję i spożycie wszystkich rodzajów białka w UE, a zwłaszcza białka roślinnego i zwierzęcego, i wprowadzi skuteczne środki zmierzające do zwiększenia europejskiej otwartej autonomii w zakresie białka w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej; podkreśla, że należy priorytetowo potraktować produkcję roślin wysokobiałkowych i białka roślinnego;
2. uważa, że unijna strategia w zakresie białka powinna opierać się na:
  - a) wizja strategicznej i zrównoważonej produkcji białka w UE i przepływów handlowych, która to wizja odpowiada naszym potrzebom i wymaganiom,
  - b) planie działania dotyczącym zwiększenia produkcji i spożycia białka roślinnego w UE,
  - c) lepszych warunkach dla bardziej zrównoważonej produkcji białka roślinnego i zwierzęcego w UE,
  - d) rozwoju zrównoważonych systemów białek do produkcji żywności i paszy,
  - e) całościowym podejściu, które musi obejmować rolników i cały łańcuch wartości w sektorze żywności, z uwzględnieniem zasad gospodarki o obiegu zamkniętym,
  - f) konkretnych działaniach politycznych opartych na nauce na rzecz rozwoju, innowacji i badań w zakresie białek produkowanych w sposób zrównoważony;

Perspektywa zwiększenia produkcji białka w UE

3. podkreśla, że z perspektywy geopolitycznej i strategicznej, a także dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, należy znacznie wzmocnić europejski poziom odporności w kluczowych sektorach, takich jak sektor dostaw żywności i pasz, przez zmniejszenie, w miarę możliwości, zależności od produktów rolnych i zasobów pochodzących od tylko jednego lub kilku dostawców dzięki większej produkcji krajowej, przy jednoczesnym zachęcaniu do konkurencyjności UE, co pomoże uniknąć koncentracji rynków w rękach zaledwie kilku kluczowych podmiotów; podkreśla w związku z tym, że UE musi zwiększyć produkcję białka roślinnego i że można to osiągnąć wyłącznie stopniowo, dzięki czemu rolnicy i rynki będą w stanie odpowiednio się dostosować;

4. podkreśla, że zrównoważoną, zróżnicowaną i lokalną produkcję białka należy uznać za kluczowy aspekt systemu żywnościowego i paszowego UE, aby zapewnić wystarczającą dostępność bezpiecznej żywności i paszy odpowiedniej jakości oraz utrzymać właściwie funkcjonujące i odporne łańcuchy dostaw żywności i przepływy handlowe; podkreśla cel, jakim są bardziej zrównoważone i zróżnicowane dostawy białka w systemie żywnościowym UE;

5. uważa, że uprawa roślin wysokobiałkowych i użytków zielonych może przynieść znaczne korzyści w odniesieniu do jakości gleby, klimatu i różnorodności biologicznej, a pod pewnymi warunkami może ograniczyć użycie środków produkcji, takich jak nawozy i środki ochrony roślin; zwraca uwagę, że ekstensywna hodowla zwierząt przy wykorzystaniu użytków zielonych odpowiada również naturalnym potrzebom zwierząt w zakresie odżywiania i może mieć pozytywne skutki dla środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu oraz jednocześnie przyczynić się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym; podkreśla znaczenie zbóż i użytków zielonych, w szczególności pastwisk trawiastych i koniczynowych, jako źródeł paszy w hodowli zwierząt gospodarskich oraz uważa, że państwa członkowskie powinny rozważyć wprowadzenie ekoschematów dotyczących roślin strączkowych i użytków zielonych oraz stworzyć specjalne środki finansowe przeznaczone na uprawę roślin wysokobiałkowych, które wdrożyły już niektóre państwa członkowskie; podkreśla, że ekstensywna produkcja zwierzęca, zwłaszcza na obszarach oddalonych i górskich, jest działalnością zrównoważoną i stanowi dodatkową zachętę dla ludności lokalnej do życia na tych obszarach;

6. zwraca uwagę, że w strategii w zakresie białka należy wspierać transformację środowiskową przez rozwój zrównoważonych źródeł białka oraz przyczynić się zarówno do europejskiej otwartej strategicznej autonomii, jak i do odporności unijnych rolników i obszarów wiejskich; uznaje rolę źródeł białka w gospodarce o obiegu zamkniętym i uważa, że rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym i zapewnienie produkcji wszystkich dostępnych rodzajów białka, a zwłaszcza białka roślinnego i zwierzęcego, może przyczynić się zarówno do utrzymania wysokiego poziomu zdrowia ludzkiego, jak i umożliwić przejście na prawdziwie zrównoważone systemy żywnościowe; przypomina o znaczeniu obiegu zamkniętego zrównoważonego chowu zwierząt gospodarskich i zrównoważonej uprawy roślin;

7. uważa, że rozwój zrównoważonej produkcji białek roślinnych w UE, a także uczynienie produkcji zwierzęcej bardziej zrównoważoną za pomocą środków takich jak zwiększenie obiegu zamkniętego łańcuchów wartości żywności i pasz, są skutecznymi sposobami na sprostanie wielu wyzwaniom środowiskowym, społecznym i klimatycznym, przed którymi stoi UE, a także na zapobieganiu wylesianiu, przenoszeniu produkcji i przełowieniu poza UE; uważa, że rolnicy mogliby odgrywać kluczową rolę w budowaniu odpornego systemu białka, jeżeli otrzymają odpowiednie wsparcie, oraz uznaje, że produkcja białka wymaga całościowego podejścia do zrównoważonych i odpornych systemów żywnościowych;

8. podkreśla, że przenoszenie produkcji poza UE i przywóz wołowiny lub roślin wysokobiałkowych, takich jak nasiona soi, wiąże się czasem z wylesianiem, niezrównoważonymi zmianami użytkowania gruntów i negatywnymi skutkami dla środowiska, takimi jak erozja gleby i skażenie wód gruntowych, ponieważ producentów spoza UE mogą obowiązywać niższe standardy w zakresie zrównoważonego rozwoju, przepisów prawa i norm etycznych niż producentów w UE; uważa, że produkty importowane powinny spełniać porównywalne normy zrównoważonego rozwoju, co zwiększy konkurencyjność unijnych producentów i zapobiegnie przenoszeniu produkcji UE za granicę;

9. zwraca uwagę na stale rosnące światowe zapotrzebowanie na białko, w tym białko pochodzenia zwierzęcego;

10. przypomina o zobowiązaniach UE na rzecz celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz o istotnym wkładzie rolnictwa i akwakultury UE w dostarczanie zrównoważonych białek, z uwzględnieniem wkładu unijnej produkcji białka w realizację celów zrównoważonego rozwoju;

11. uważa, że wzmocnienie samowystarczalności żywnościowej UE jest kluczowym celem, który wymaga równych warunków działania i silnego wsparcia dla europejskiego sektora rolnego;

Lepsze warunki produkcji białka w UE

12. podkreśla, że produkcja białka rozpoczyna się już od rolników, przy wsparciu rybaków i hodowców z sektora akwakultury, w związku z czym muszą oni znajdować się w centrum strategii, gdyż są nieodzowni dla budowania odpornego systemu białka; podkreśla, że dochodowy sektor rolnictwa, żywności i pasz stanowi warunek wstępny dla silnego sektora produkcji białka w UE; w związku z tym wzywa Komisję, aby zbadała możliwości zapewnienia rolnikom dochodowego modelu biznesowego, który pomoże im w przekształceniu upraw w atrakcyjne produkty spożywcze i paszę dzięki poprawie odporności roślin, plonów białka i jakości białka;

13. podkreśla, że zgodnie z unijnym bilansem dotyczącym białka paszowego wszystkie rodzaje białka roślinnego mogą przyczynić się do zwiększenia produkcji białka w UE: źródła zawierające mniej niż 15 % białka (zielonka, zboża), źródła o średniej zawartości białka na poziomie 15–30 % (susz paszowy, otręby pszenne), źródła o wysokiej zawartości białka na poziomie 30–50 % (makuchy), źródła o bardzo wysokiej zawartości białka na poziomie ponad 50 % (produkty uboczne z sektora skrobi, białko ziemniaczane, przetworzone białka zwierzęce, białka z owadów); podkreśla również, że badania naukowe w dziedzinie białek zwierzęcych mogą przyczynić się do zwiększenia produkcji białka;

14. podkreśla, że europejskie rolnictwo i przedsiębiorstwa muszą stać się bardziej konkurencyjne w dziedzinie białka do produkcji żywności i paszy oraz że sektor rolnictwa jest uzależniony od zrównoważonych i przystępnych cenowo środków produkcji, takich jak energia, pasza, dodatki paszowe, dobrej jakości materiał roślinny, nawozy i gleby; uważa, że w celu zwiększenia konkurencyjności europejskich producentów białka należy zwiększyć zachęty i zmniejszyć niepotrzebne obciążenia regulacyjne związane z produkcją białka;

15. uznaje, że dodatki paszowe są ważne dla ograniczenia emisji, ułatwienia trawienia białka i zapewnienia prawidłowych strategii żywienia i zmiany składu paszy; podkreśla, że należy skrócić i bardziej uelastyczyć okres ważności zezwoleń na stosowanie dodatków paszowych; podkreśla, że proces odnawiania zezwoleń należy opracować w taki sposób, aby nie stwarzał ryzyka wycofania skutecznych dodatków;

16. przypomina, że zwiększenie produkcji białka roślinnego będzie niemożliwe bez dobrej jakości materiału roślinnego; przypomina, że nowe techniki hodowlane stworzą doskonałe możliwości rozwoju roślin przystosowanych do warunków regionalnych i gatunków zoptymalizowanych dla warunków europejskich; zauważa, że należy rozszerzyć badania naukowe i prace rozwojowe dotyczące zbóż, roślin wysokobiałkowych i zielonki w celu zwiększenia ich wartości odżywczej, przystosowania do warunków lokalnych i odporności na zagrożenia naturalne;

17. wzywa do szybkiego przyjęcia ram dostosowanych do nowych technik hodowlanych, aby umożliwić szybszy rozwój nowych, odpornych odmian roślin, w tym roślin wysokobiałkowych;

18. uważa, że zwalczanie szkodników i czynników chorobotwórczych odgrywa kluczową rolę w udanych zbiorach roślin wysokobiałkowych, a w związku z tym monitorowanie i badania naukowe dotyczące występowania, rozwoju i rozpowszechnienia szkodników i czynników chorobotwórczych mają kluczowe znaczenie; uznaje, że w celu zwiększenia europejskiej produkcji białka należy opracować skuteczne działania dla ograniczenia szkód gospodarczych powodowanych przez te szkodniki i czynniki chorobotwórcze oraz opracować alternatywne środki pod względem innowacji technicznych, takich jak rolnictwo precyzyjne lub zautomatyzowane bądź stosowanie pożytecznych owadów lub pestycydów o niskim stopniu zagrożenia;

19. uważa, że nawożenie użytków zielonych obornikiem przyczynia się do samowystarczalności rolników pod względem białek; uważa, że odpowiednio nawożona zielonka stanowi zdecydowanie najtańsze, najbardziej efektywne i najbardziej zrównoważone źródło białka dla przeżuwaczy; wzywa Komisję, aby – przy uwzględnieniu opracowanych ocen oddziaływania na środowisko – bezzwłocznie zaproponowała średnio- i długoterminowe środki polityczne w celu zamknięcia obiegu składników odżywczych, takie jak umożliwienie stosowania alternatywnych produktów pochodzenia organicznego, takich jak azot odzyskany z produktu pofermentacyjnego, z bioodpadów, innych produktów pochodzących z obornika (RENURE) i odpadów pochodzących z przemysłu spożywczego, poprzez ich klasyfikację jako zamiennika nawozów chemicznych na podstawie kryteriów naukowych, ponieważ umożliwi to rolnikom zmniejszenie zależności od stosowania nawozów chemicznych oraz usprawni obieg zamknięty w gospodarstwie i zrównoważoną produkcję zwierzęcą dzięki odzyskowi i ponownemu użyciu odpadów takich jak obornik;

20. przypomina, że produkcja biometanu, biogazu, biopaliw lub innych chemikaliów pochodzenia organicznego, do której wykorzystuje się strumienie bioodpadów, jest jednym z czynników przyczyniających się do bardziej zrównoważonej produkcji oraz źródłem znacznych dochodów, które zwiększa wartość roślin wysokobiałkowych i umacnia uzasadnienie biznesowe dla rolników do przyjęcia ich, z zapewnieniem przy tym zrównoważonych alternatyw wobec paliw kopalnych i przyczyniając się do znacznego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych; podkreśla, że wzrost produkcji białka roślinnego na potrzeby produkcji żywności i paszy może prowadzić do częstszego wykorzystywania produktów ubocznych do produkcji bioenergii, a tym samym do zwiększenia wartości gospodarczej produkcji roślin wysokobiałkowych; w związku z tym uważa, że należy zapewnić spójność między poszczególnymi strategiami politycznymi UE;

21. uznaje, że produkcja energii ze źródeł odnawialnych na szczeblu gospodarstwa rolnego jest często powiązana z produkcją białka i należy ją bardziej ułatwić oraz że w związku z tym zwiększona produkcja białka może przyczynić się do zwiększenia produkcji produktów bioenergetycznych w UE;

22. uznaje, że rozwój, uprawa i stosowanie roślin wysokobiałkowych często wymaga nowych praktyk zarządzania i współpracy między rolnikami, oraz uważa, że należy przeanalizować możliwość uznania nowych struktur organizacyjnych w ramach WPR;

23. podkreśla, że aby pobudzić inwestycje w zdrowsze gleby i nowe praktyki płodozmianu, celom długoterminowym musi towarzyszyć ocena usług świadczonych społeczeństwu;

Zapewnienie odpowiedniej i funkcjonalnej gospodarki o obiegu zamkniętym przez uznanie komplementarnej roli białek roślinnych i zwierzęcych w systemie

24. podkreśla znaczny potencjał i wartość dodaną białek roślinnych i zwierzęcych produkowanych w sposób zrównoważony oraz fakt, że zrównoważony rozwój tego sektora będzie korzystny dla europejskich rolników, jakości gleby, obiegu składników odżywczych, różnorodności biologicznej, klimatu, gospodarki o obiegu zamkniętym i zdrowia ludzkiego oraz ma strategiczne znaczenie dla europejskiego bezpieczeństwa żywnościowego;

25. podkreśla, że strategie polityczne muszą stworzyć równe warunki działania dla wszystkich zainteresowanych stron i produktów oraz że spożycie białka musi być bardziej zrównoważone; popiera środki polityczne umożliwiające konsumentom porównywanie wydajności poszczególnych produktów, jak określono w planowanych ramach prawnych dotyczących zrównoważonego systemu żywnościowego;

26. podkreśla znaczenie włókna pokarmowego, w tym użytków zielonych lub mieszaniny trawy i koniczyny, zwłaszcza w połączeniu z produkcją zwierząt gospodarskich, jako źródła białka oraz pozytywne dodatkowe korzyści użytków zielonych dla różnorodności biologicznej; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wykorzystywały narzędzia WPR, takie jak ekoschematy, do zachęcania do produkcji tych źródeł białka w ramach tych schematów; podkreśla, że hodowla przeżuwaczy jest skutecznym sposobem przekształcania trwałych użytków zielonych w żywność dostępną do spożycia przez ludzi; podkreśla, że ważne są projekty, które pozwalają wydobywać wysokiej jakości białko na potrzeby produkcji żywności i paszy z użytków zielonych przez biorafinację, a jednocześnie produkować produkty bioenergetyczne jako produkt uboczny; uważa, że należy przeznaczyć więcej środków na badania naukowe nad biorafinacją i na jej wykorzystania komercyjne;

27. przypomina, że produkcja białek pochodzenia zwierzęcego przy wykorzystaniu zasobów niezdatnych do spożycia jako paszy, takich jak zielonka i produkty uboczne wytwarzane podczas przetwarzania roślin wysokobiałkowych, w znacznym stopniu przyczynia się do obiegu zamkniętego dzięki zmniejszeniu marnowania żywności i przynosi znaczącą wartość dodaną produkcji roślin wysokobiałkowych oraz ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia dynamicznych obszarów wiejskich, gospodarowania krajobrazem i ochrony środowiska;

28. zachęca do produkcji nasion soi w Unii Europejskiej jako źródła białka roślinnego przez zachęcanie do inwestycji w badania naukowe i prace rozwojowe w celu poprawy jakości i wydajności plonów; zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia dostępu do finansowania oraz konieczność dodatkowego wsparcia producentów rolnych, w tym drobnych producentów, w celu zwiększenia produkcji nasion soi w UE; uważa, że należy określić i promować najlepsze praktyki rolnicze w zakresie upraw nasion soi w UE, w tym wykorzystywania zrównoważonych technologii produkcyjnych i zgodności z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska; zwraca uwagę, że konieczne jest zmniejszenie zależności od soi wykorzystywanej w paszy dla zwierząt z państw spoza UE;

29. podkreśla, że programy badań naukowych powinny koncentrować się na roślinach wysokobiałkowych odpowiednich dla europejskiego klimatu i europejskich warunków upraw, które można włączyć do istniejących systemów rolnych; uważa, że należy wspierać rolników w tej transformacji, wyeliminować bariery uniemożliwiające wejście na ten rynek i pomóc rolnikom w czerpaniu korzyści z tych nowych łańcuchów wartości;

30. apeluje o rozszerzenie badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących odmian roślin, które zapewniają dodatkowe źródła białka w krótkich cyklach produkcyjnych i nadają się do stosowania jako międzyplony w ramach istniejącego zmianowania upraw;

31. zachęca państwa członkowskie, aby wykorzystywały wszystkie dostępne zachęty w ramach WPR do zwiększenia upraw roślin strączkowych, w tym wsparcia związanego z produkcją, środków rolno-środowiskowych, usług doradczych i nowych programów sektorowych; uważa ponadto, że kampanie promocyjne mające na celu zwiększenie popytu na rośliny strączkowe do produkcji żywności mogą znacząco przyczynić się do pobudzenia produkcji w UE;

32. uznaje duży potencjał konopi jako zrównoważonej uprawy rośliny wysokobiałkowej i podkreśla, że potrzebna jest harmonizacja regulacji na szczeblu unijnym w celu ułatwienia uprawy konopi i ich przetwarzania na żywność i paszę;

33. podkreśla, że ważne jest stosowanie norm zrównoważonego rozwoju do produktów importowanych, ochrona konkurencyjności producentów europejskich i zapewnienie konsumentom przejrzystych informacji;

34. uznaje, że porozumienie z Blair House z 1992 r. nadal stanowi istotny hamulec dla rozwoju roślin oleistych w UE, i w związku z tym uważa, że należy zbadać możliwość przeglądu tego porozumienia;

35. podkreśla, że europejski sektor rybołówstwa dostarcza świeże ryby stanowiące istotne źródło zrównoważonego białka wysokiej jakości przeznaczonego do spożycia przez ludzi oraz że trzeba zachować rentowność sektora rybołówstwa;

36. podkreśla rolę zrównoważonych sektorów rybołówstwa i akwakultury w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego oraz w odżywianiu opartym na zdrowym białku o wysokiej jakości; podkreśla, że produkowane w sposób zrównoważony produkty rybołówstwa i akwakultury mogą odegrać ważną rolę w budowaniu zrównoważonego systemu żywnościowego; wzywa Komisję do dopilnowania, aby w przyszłej europejskiej strategii w zakresie białka uznano rolę sektorów rybołówstwa i akwakultury oraz potrzebę kontynuowania transformacji w kierunku bardziej zrównoważonego sektora rybołówstwa i akwakultury, w tym większego dobrostanu zwierząt w sektorze akwakultury, co może prowadzić do mniejszej liczby chorób, rzadszego stosowania antybiotyków i zdrowszych ekosystemów, przy jednoczesnym uznaniu wysokich standardów zrównoważonego rozwoju w UE; podkreśla, że należy zaangażować ten sektor w rozwój strategii w zakresie białka;

37. podkreśla, że UE jest importem netto produktów rybołówstwa i akwakultury, ponieważ prawie 60 % całkowitej konsumpcji w UE pochodzi z importu; uważa w związku z tym, że należy wzmocnić rentowność i ogólny zrównoważony charakter europejskich sektorów rybołówstwa i akwakultury, z uwzględnieniem ich trzech wymiarów (gospodarczego, środowiskowego i społecznego), co pomoże zmniejszyć rosnącą zależność UE od importu; podkreśla znaczenie zrównoważonych sektorów rybołówstwa i akwakultury dla zaopatrzenia UE w białko, a w szczególności rolę rybaków zajmujących się tradycyjnym łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym oraz zbieraczy skorupiaków, zarówno w UE, jak i w innych regionach;

38. podkreśla, że regularne spożycie produktów rybołówstwa i akwakultury jest istotnym elementem zdrowego odżywiania oraz że dzięki właściwościom korzystnym dla układu krążenia spożycie ryb ma znaczny potencjał przeciwdziałania występowaniu chorób dietozależnych, takich jak choroby układu krążenia; w związku z tym wyraża zaniepokojenie spadkiem spożycia ryb w UE; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia roli produktów rybołówstwa i akwakultury, zwłaszcza tych pochodzących od lokalnych producentów, w ich strategiach i programach żywieniowych, z uwzględnieniem zaleceń WHO dotyczących spożycia żywności pochodzenia wodnego, w szczególności poprzez promowanie spożycia tych produktów wśród konkretnych grup, takich jak młodzież, a nawet poprzez wprowadzenie lub zwiększenie ich spożycia w szkołach, a także w programach, których celem jest zaradzenie szczególnym niedoborom żywieniowym; przypomina ponadto, że dyrektywa 2006/112/WE⁽⁷⁾ zezwała państwom członkowskim na stosowanie obniżonych stawek VAT w odniesieniu do dostaw żywności i powiązanych usług, oraz wzywa państwa członkowskie do korzystania z tej możliwości w odniesieniu do produktów rybnych, z uwagi na korzyści płynące ze spożycia ryb;

39. uważa, że zrównoważona akwakultura jest ważnym sektorem produkującym białko, a stosowanie alg jako żywności lub dodatku paszowego może częściowo ograniczyć emisję pochodzące z hodowli zwierząt gospodarskich oraz stanowić dobre źródło białka do produkcji paszy; zwraca uwagę, że algi i mikroalgi mogą być ważnym uzupełniającym źródłem białka jako część zrównoważonego systemu produkcji żywności, i wzywa Komisję do uwzględnienia tego w europejskiej strategii w zakresie białka; zwraca uwagę na potencjał innowacji i nowych możliwości biznesowych związanych ze stworzeniem nowej paszy dla ryb o niższym śladzie węglowym i zmniejszonym wpływie na różnorodność biologiczną oraz że należy w dalszym ciągu zmniejszać zanieczyszczenie wody przez akwakulturę; uważa, że dalszy rozwój i zrównoważone innowacje w dziedzinie produkcji białek roślinnych i uzupełniających źródeł białka są skutecznym sposobem na sprostanie wielu wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym, przed którymi stoi unijny sektor rybołówstwa i akwakultury;

(7) Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1.

40. podkreśla, że akwakultura i marikultura w UE mogą przyczynić się w znacznie większym stopniu niż obecnie do zrównoważonej produkcji żywności oraz zapewnić zdrowsze, sprawiedliwsze i bardziej zrównoważone białko, które w mniejszym stopniu zależy od paszy pochodzenia rybnego i nie stosuje paszy pochodzącej z produkcji mączki rybnej i oleju rybnego, z wykorzystaniem nielegalnych, nieuregulowanych i nieraportowanych połowów (połowów NNN); podkreśla, że należy poprawić dobrostan zwierząt wodnych, ponieważ wyższy dobrostan oznacza mniejszą liczbę chorób, mniejsze stosowanie antybiotyków i zdrowsze ekosystemy; z zadowoleniem przyjmuje Strategiczne wytyczne dotyczące bardziej zrównoważonej i konkurencyjnej akwakultury w UE na lata 2021–2030 oraz podkreśla potrzebę monitorowania i zachęcania do reform przedstawionych w wieloletnich planach strategicznych na rzecz rozwoju akwakultury, aby zwiększyć zrównoważoną produkcję; ponawia swoje postulaty dotyczące zapewnienia solidnych, wiarygodnych, przewidywalnych, usprawnionych i przyjaznych dla przedsiębiorstw ram prawnych wspierających rozwój zrównoważonej akwakultury;

41. podkreśla, że owady – pod warunkiem, że spełniają wysokie normy bezpieczeństwa – można by postrzegać jako przydatne alternatywne źródło białka o obiegu zamkniętym, zwłaszcza w ekologicznym i konwencjonalnym żywieniu zwierząt, co przyczyni się do zmniejszenia deficytu białka w UE i zwiększenia obiegu zamkniętego w rolnictwie; uznaje, że niepotrzebne obciążenia regulacyjne, takie jak zakaz wykorzystywania odpadów biodegradowalnych jako paszy dla owadów lub do fermentacji białka, utrudniają rozwój zrównoważonego rolnictwa o obiegu zamkniętym; podkreśla rosnące zainteresowanie tą produkcją oraz fakt, że wraz z osiągnięciem korzyści skali koszty produkcji ulegną zmniejszeniu; jest zaniepokojony faktem, że hodowla owadów na dużą skalę charakteryzuje się wysokim zapotrzebowaniem na energię, i podkreśla, że należy przeanalizować skutki środowiskowe, zdrowotne, dotyczące dobrostanu zwierząt oraz skutki społeczne i gospodarcze;

42. jest zdania, że zezwolenia wydawane na podstawie ustawodawstwa w dziedzinie nowej żywności powinny opierać się na gwarancjach najwyższego poziomu bezpieczeństwa żywności danego produktu oraz że powinno się uwzględnić ich wpływ na zdrowie ludzkie i środowisko, zgodnie z zasadą ostrożności; podkreśla, że proces wydawania zezwoleń musi być bardziej przejrzysty i bardziej efektywny, bez uszczerbku dla wysokich standardów w zakresie bezpieczeństwa żywności; podkreśla, że w zakresie rozwoju produkcji nowego białka należy stosować podejście „Jedno zdrowie” oraz przestrzegać odnośnego ustawodawstwa w sprawie dobrostanu zwierząt i środowiska;

43. wzywa Komisję, aby przedstawiła kompleksową ocenę skutków nowej żywności przeznaczonej do spożycia przez ludzi zgodnie z europejskim modelem rolnictwa, społeczeństwa, ludzkiego zdrowia, środowiska i gospodarki; podkreśla, że należy uwzględnić zasadę ostrożności;

44. zauważa, że żywność hodowana komórkowo, którą produkuje się w drodze hodowli komórek wyizolowanych z roślin i zwierząt, stwarza wyzwania natury etycznej, społecznej, środowiskowej i gospodarczej, a rozporządzenie w sprawie nowej żywności⁽⁶⁾ jest niedostosowane do potrzeb; podkreśla, że konieczne jest lepsze odzwierciedlenie interesów i oczekiwań konsumentów;

45. wzywa Komisję, aby zagwarantował, że żywność w UE pochodzi ze zrównoważonych systemów rolniczych; przypomina o związku pomiędzy zrównoważoną produkcją żywności, przyrodą, rolnikami i rozwojem obszarów wiejskich oraz podkreśla wartość dodaną i usługi ekosystemowe zapewniane przez rolników;

46. wzywa do rozszerzenia badań i rozwoju w dziedzinie bezpieczeństwa i zrównoważonej produkcji białka w UE oraz ich wpływu w oparciu o podejście „Jedno zdrowie”; podkreśla pilną potrzebę zapewnienia publicznych i prywatnych badań naukowych, infrastruktury badawczej i zakładu demonstracyjnego w celu zwiększenia skali odpornego systemu białka; podkreśla duże znaczenie instytutów badawczych w Unii Europejskiej dla dalszego zwiększenia efektywności i zrównoważonego charakteru unijnego systemu żywnościowego;

Kompleksowe podejście obejmujące cały łańcuch wartości w sektorze żywności

47. podkreśla, że potrzebna jest lepsza koordynacja i współpraca między zainteresowanymi stronami w łańcuchu dostaw na wszystkich ogniwach łańcucha wartości, aby wypełnić luki między rolnikami, przetwórcami i detalistami; podkreśla, że należy aktywnie promować zacieśnienie współpracy poszczególnych podmiotów, zwłaszcza za pośrednictwem organizacji rolników i spółdzielni rolniczych, z myślą o kształtowaniu łańcuchów o wyższej wartości dodanej;

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2283 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie nowej żywności, zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 258/97 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1852/2001 (Dz.U. L 327 z 11.12.2015, s. 1).

48. wzywa wobec tego państwa członkowskie i zainteresowane strony, aby wykorzystały wszystkie dostępne przepisy przewidziane w rozporządzeniu o wspólnej organizacji rynków ⁽⁷⁾ na rzecz zapewnienia wydajnych i innowacyjnych łańcuchów; zachęca zainteresowane strony do większego korzystania z zamówień w celu długoterminowego planowania produkcji; uważa, że organizacje producentów, zwłaszcza spółdzielnie, a także organizacje międzybranżowe mają do odegrania kluczową rolę w kształtowaniu struktury i wzmocnieniu łańcuchów wartości białka;

49. przypomina o znaczeniu akceptacji wśród konsumentów oraz informowania konsumentów; podkreśla, że produkcja białek roślinnych i alternatywnych musi spełniać oczekiwania konsumentów, co wiąże się z koniecznością dalszego doskonalenia właściwości tych białek w odniesieniu do smaku, tekstury, wartości odżywczej i ceny;

50. uważa, że konsumenci są coraz bardziej świadomi tego, jaką żywność spożywają i jak została ona wyprodukowana; ponawia apel o udostępnienie konsumentom większej ilości informacji na temat wpływu różnych produktów spożywczych, w tym białek, na środowisko, a także na temat ich produkcji, aby przyczynić się do stworzenia sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego; z zadowoleniem przyjmuje wyrażony w strategii „Od pola do stołu” zamiar Komisji, aby rozszerzyć na dodatkowe produkty wymóg obowiązkowego oznaczania pochodzenia lub źródła;

51. podkreśla, że ilość białka roślinnego produkowanego w sposób zrównoważony w UE nie wzrośnie, jeżeli nie będzie na nie popytu rynkowego ani odpowiednich zysków dla rolników; uważa, że ukierunkowane wsparcie publiczne, takie jak ekoschematy, mogłoby zwiększyć rentowność upraw; wzywa uczestników rynku, aby opracowali techniki umożliwiające określenie zawartości i jakości białka w zbożach, roślinach wysokobiałkowych i paszy w celu lepszego odzwierciedlenia wartości białka; podkreśla, że większa przejrzystość rynku może usprawnić jego funkcjonowanie, ograniczyć ilość odpadów i sprawić, iż sektor żywności stanie się sektorem o bardziej zamkniętym obiegu; uważa, że strategie polityczne i ramy prawne powinny stanowić zachętę dla tych rynków; podkreśla, że produkcja białka roślinnego o niższej zawartości białka pozostaje niezbędna, obok produkcji roślin wysokobiałkowych, oraz że rozwój tych źródeł powinien opierać się na zasadzie pozytywnego bilansu masy w odniesieniu do suchej masy i białka;

52. uważa, że przemysł przetwórstwa spożywczego stanowi nieodłączny element łańcucha wartości białka o obiegu zamkniętym, ponieważ umożliwia uzyskanie większej wartości z roślin wysokobiałkowych; podkreśla, że należy zwiększyć zdolności przetwórcze w zakresie białek roślinnych; uważa za istotne, aby przemysł przetwórczy sporządził mapę własnych strumieni odpadów, dzięki czemu można będzie je określić ilościowo i zwiększyć ich obieg zamknięty;

53. przypomina o celu strategii „Od pola do stołu”, jakim jest ograniczenie marnotrawienia żywności o 50 %, co można by częściowo osiągnąć dzięki krótszemu i bardziej wydajnemu łańcuchowi dostaw oraz sektorowi rolnictwa i produkcji żywności o bardziej zamkniętym obiegu, w którym odpady ulegające biodegradacji postrzega się jako zasoby, a nie jako odpady; przypomina, że zapewnienie trwałego źródła utrzymania producentom surowców ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów strategii „Od pola do stołu”;

54. podkreśla znaczenie ograniczenia odrzutów jako sposobu na uniknięcie marnotrawienia żywności; przypomina w związku z powyższym zawarty w rezolucji Parlamentu z 18 maja 2021 r. ⁽⁸⁾ apel o określenie możliwości handlowych lub związanych z działalnością charytatywną w celu jak najlepszego wykorzystania tych nieuniknionych lub niezamierzonych połowów okazów o rozmiarze mniejszym niż minimalny rozmiar odniesienia do celów ochrony, a jednocześnie promowanie technik połowowych pozwalających uniknąć lub jak najbardziej zmniejszyć takie połowy; podkreśla w tym kontekście, że należy zapobiegać tworzeniu lub ekspansji rynku wtórnego żywności pochodzenia morskogo;

55. podkreśla, że wielu rolnikom brakuje niezbędnej wiedzy na temat skutecznej uprawy roślin strączkowych; przypomina, że należy propagować systemy wiedzy i innowacji w rolnictwie, a także wymianę wiedzy i szkolenia, oraz umożliwić wszystkim podmiotom łańcucha żywnościowego zyskanie zrównoważonego charakteru przez między innymi przyspieszenie innowacji i transferu wiedzy; wzywa Komisję, by utworzyła odpowiednią, łatwo dostępną platformę online, która będzie umożliwiać wymianę przykładów najlepszych praktyk i informacji na temat produkcji białek zwierzęcych i roślinnych;

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

⁽⁸⁾ Rezolucja z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie osiągnięcia celów obowiązku wyładunku na podstawie art. 15 rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa (Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 9).

56. podkreśla, że konieczne są działania na wszystkich szczeblach w celu zwiększenia zrównoważonej produkcji białka, w szczególności krajowej produkcji białka roślinnego, przez wsparcie rolników, zwłaszcza małych i średnich gospodarstw oraz gospodarstw rodzinnych; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia i zwiększenia inwestycji i wsparcia badań naukowych na szczeblach systemu, działalności gospodarczej i produkcji, np. przez zapewnianie wsparcia dla inwestycji w łańcuchach przetwarzania;

57. uważa, że zamówienia publiczne powinny zachęcać do bardziej zrównoważonej produkcji i bardziej zrównoważonego spożycia białka;

Konkretne działania polityczne

58. wzywa Komisję, aby przedstawiła następujące działania polityczne:

- i. rozporządzenie w sprawie dodatków paszowych, które wspiera stabilność i innowacje w produkcji dodatków paszowych;
- ii. wytyczne naukowe i techniczne, które uzupełnią wytyczne administracyjne dotyczące przygotowywania i składania wniosków dotyczących nowej żywności, w celu wyjaśnienia procesu udzielania zezwoleń, przy jednoczesnym zapewnieniu najwyższych gwarancji i norm bezpieczeństwa żywności oraz właściwej oceny potencjalnego ryzyka związanego ze spożyciem przez ludzi, zgodnie z zasadą ostrożności;
- iii. dyrektywę w sprawie produktów ubocznych, która umożliwi uznanie za paszę większej liczby rodzajów produktów ubocznych ulegających biodegradacji oraz pozwala na wykorzystywanie i transport pozostałości powstających w procesie produkcji;
- iv. ramy dotyczące odnawialnych źródeł energii, które zapewnią długoterminowe, zrównoważone i stabilne uregulowanie wykorzystywania strumieni ubocznych z pozyskiwania białka roślinnego, pozostałości z rolnictwa i strumieni odpadów z produkcji żywności do produkcji bioenergii, przy jednoczesnym nadaniu priorytetu produkcji żywności i paszy na żyznych gruntach rolnych;
- v. dyrektywę w sprawie opodatkowania energii, która zawiera jasne i długoterminowe przepisy dotyczące opodatkowania oraz zachęty do produkcji wszystkich paliw pochodzenia organicznego;
- vi. rozporządzenie w sprawie nowych technik genomowych, które umożliwi przyjęcie nowych technik hodowli, bez wzmocnienia dominujących pozycji na rynku i z uwzględnieniem szczególnej potrzeby wprowadzenia innowacji przez europejskie MŚP;
- vii. ramy certyfikacji usuwania dwutlenku węgla umożliwiające stosowanie praktyk rolnictwa węglowego związanych z uprawą roślin wysokobiałkowych przy zapewnieniu dodatkowego dochodu dla rolników;
- viii. połączenie zasad WPR, które zapewniają stabilne ramy, elastyczne praktyki zarządzania i zachęty do ogólnej produkcji roślin wysokobiałkowych i większych upraw roślin wysokobiałkowych, użytków zielonych i roślin strączkowych; należy zachęcać do produkcji roślin wysokobiałkowych w ramach obecnej WPR i ekoschematów; Komisja powinna rozważyć możliwość udzielenia zezwolenia na uprawę roślin spożywczych bogatych w białko na gruntach odlogowanych, przy jednoczesnym przestrzeganiu rygorystycznych przepisów ochrony środowiska; Komisja powinna przedstawić wytyczne obejmujące najlepsze praktyki we wdrażaniu WPR w celu zwiększenia zrównoważonej uprawy roślin wysokobiałkowych, takich jak rośliny wysokobiałkowe i rośliny strączkowe, wraz z planem działania dotyczącym strategii na rzecz silniejszych powiązań między hodowlą zwierząt gospodarskich a regionalnym potencjałem w zakresie pasz;
- ix. ramy regulacyjne dotyczące zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin, umożliwiające również monitorowanie i badania naukowe w zakresie występowania, rozwoju i rozprzestrzeniania szkodników i czynników chorobotwórczych, które zagrażają udanym zbiorom roślin wysokobiałkowych;
- x. jasną strategię finansowania badań naukowych i prac rozwojowych w celu promowania i pobudzenia rozwoju alternatywnych środków ochrony roślin pod względem innowacji technicznych, takich jak rolnictwo precyzyjne lub zautomatyzowane, stosowanie pożytecznych owadów i pestycydów o niskim stopniu zagrożenia;
- xi. opartą na wiedzy naukowej, dobrowolną etykietę w ramach prawnych na rzecz zrównoważonych systemów żywnościowych, która umożliwi porównanie śladu środowiskowego żywności i paszy, oraz podobne wymogi dotyczące paszy, na podstawie rzeczywistych danych produktu w oparciu o wiedzę naukową;
- xii. bilans białka spożywczego;
- xiii. rozporządzenie w sprawie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, które – przy dalszym stosowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa produktów rolnych przetworzonych – umożliwi wykorzystywanie większej liczby wycofanych środków spożywczych i składników pochodzących z ryb jako paszę;

- xiv. połączenie przepisów dotyczących zamówień publicznych, które ułatwi określenie minimalnych wymogów w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- xv. jasną, długoterminową strategię finansowania badań i rozwoju, w tym zachęty finansowe, aby propagować i stymulować białka roślinne produkowane w zrównoważony sposób, zwłaszcza białka roślinne i zwierzęce, na potrzeby produkcji żywności i paszy w UE przy wykorzystaniu i uwolnieniu potencjału programu „Horyzont Europa”, funduszu innowacyjnego, programu LIFE, EIT Food oraz innego stosownego finansowania UE w zakresie technologii żywności i rozwoju rolnictwa;
- xvi. w perspektywie krótkoterminowej – tymczasowe odstępstwo, z zagwarantowaniem wystarczającej pewności prawa, aby umożliwić stosowanie produktów pochodzących z obornika (RENURE) oraz w perspektywie długoterminowej – prawne zastosowanie kryteriów dotyczących RENURE opracowanych przez Wspólne Centrum Badawcze w oparciu o kryteria naukowe, poprzez ich klasyfikację jako nawozy chemiczne w ramach dyrektywy azotanowej⁽⁹⁾;
- xvii. należy w dalszym ciągu wspierać badania nad poprawą zrównoważonego charakteru systemów hodowli zwierząt, zwłaszcza w odniesieniu do stosowania składników nienadających się do spożycia i produktów ubocznych w paszy;
- xviii. zmianę załącznika III do dyrektywy azotanowej, aby ułatwić wykorzystanie produktu pofermentacyjnego z bioodpadów uzyskanych z fermentacji beztlenowej obornika zwierzęcego;
- xix. ramy łączące produkcję białek roślinnych z Europejskim Funduszem Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
- xx. strategię polityczne zapewniające, aby import białka spełniał porównywalne normy produkcji i jakości pod względem wpływu na zdrowie i środowisko w celu uniknięcia ucieczki emisji, zwiększenia konkurencyjności producentów unijnych w stosunku do producentów spoza UE oraz zapewnienia surowszych norm w skali światowej;
- xxi. strategię wypasu dla Europy mającą na celu wspieranie ekstensywnego wypasu tam, gdzie jest on zgodny z warunkami regionalnymi i kontekstem regionalnym, badanie dotyczące ogólnounijnego potencjału roślin wysokobiałkowych i oleistych oraz zapotrzebowania na grunty w odniesieniu do roślin wysokobiałkowych i oleistych, które mogą być uprawiane w UE, oraz badanie wpływu wprowadzenia rynku terminowego dla białka, aby umożliwić rolnikom zarządzanie ryzykiem;
- xxii. badanie analityczne dotyczące przestrzeni dostępnej na rynku białek, które ma przedstawić Komisja;
- xxiii. więcej badań naukowych w dziedzinie oceny odżywczej cyklu życia (n-LCA) żywności;

59. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

⁽⁹⁾ Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1).